

Sygn. akt IV CSK 623/20

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa K. B.
przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 maja 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 29 czerwca 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 29 czerwca 2020 r. Sąd Apelacyjny w [...]. oddalił apelację powoda K. B. od wyroku Sądu Okręgowego w R. z 28 listopada 2019 r., w sprawie przeciwko (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. o zapłatę oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł powód, powołując się na naruszenie art. 442¹ § 1 i 2 k.c. oraz art. 117¹ § 1 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu

Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Podał, że, jak wynika z lektury uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, kwestia analizy art. 442¹ § 1 i 2 k.c. w zakresie odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przestępstwem innej osoby w kontekście przedawnienia roszczenia odszkodowawczego jest kwestią sporną w doktrynie i orzecznictwie, a zatem istnieje uzasadniona potrzeba dokonania jednolitej wykładni wskazanych przepisów prawa. Brak jednolitej linii orzeczniczej w tak kluczowej kwestii podaje w wątpliwość ocenę właściwej ochrony środków finansowych obywateli powierzających często znaczne sumy pieniędzy tej instytucji w sytuacji deliktu pracownika banku i braku właściwej procedury zabezpieczającej organów nadzorczych.

5. Wskazać przede wszystkim trzeba, że łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów budzi poważne zastrzeżenia. Jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawa) generalnie wyklucza możliwość stwierdzenia oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się, co do zasady, wykluczają, ponieważ zakładają przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1), jak

i prywatny skarżącego (pkt 4). Trudno sobie wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Skarżący tymczasem wskazuje na oczywiste naruszenie art. 442¹ § 1 i 2 k.c. i jednocześnie podejmuje próbę zbudowania zagadnienie prawnego dotyczącego stosowania tego przepisu. Ponadto formułując uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący nie podał, które ze sformułowanych argumentów świadczą o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a które o oczywistej zasadności skargi.

6. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003/18/436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r. (II PK 284/11) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

Ocenę treści skargi kasacyjnej powoda należy poprzedzić przypomnieniem, że przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), stanowią dwa odmienne, z uwagi na funkcje, jakie pełnią, niezależne od siebie wymagania skargi kasacyjnej. Skarżący, formułując więc wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie powinien przedstawić wyodrębniony,

samodzielny wywód prawny odnoszący się do wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżący nie sprostął powyższym wymaganiom. W ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ograniczył się do zarysowania problematyki dotyczącej stosowania art. 442¹ § 1 i 2 k.c., nie przedstawił jednak wyvodu prawnego wskazującego na faktyczne istotne wątpliwości prawne, które wymagałyby wypowiedzi Sądu Najwyższego. Podał, że poruszane kwestie są sporne w doktrynie i orzecznictwie, nie podał jednak żadnych przykładów odmiennych wypowiedzi piśmiennictwa ani nie wskazał na żadne rozbieżne orzeczenia. Nie sformułował również odmiennych poglądów, wraz z przedstawieniem argumentów przemawiających za potrzebą ich analizy. Sama sugestia, że zasadne jest rozstrzygnięcie w drodze jednolitej linii orzeczniczej, iż w przypadku deliktu pracownika banku, w następstwie którego dojdzie do utraty środków finansowych przez klienta banku, ma on prawo dochodzić roszczenia odszkodowawczego od pozwanej instytucji bankowej przy przyjęciu 20-letniego okresu przedawnienia, ponieważ powyższe zapewni bezpieczeństwo klientom banku w przypadku wyrządzonej na ich rzecz szkody przez pracownika banku i pozwoли na dochodzenie roszczenia w dłuższym a zarazem bezpiecznym terminie, nie została przez skarżącego poparta szerszą argumentacją. Jako taka jest więc niewystarczająca dla przyjęcia, że skarżący wykazał przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

7. Odnosząc się do powołanej przez skarżącego oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wskazać trzeba, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wyvodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie

konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

Skarga kasacyjna w niniejszej sprawie nie zawiera dostatecznych argumentów uzasadniających występowanie tak rozumianej oczywistej zasadności. Skarżący poprzestał na ogólnym podaniu, że instytucja bankowa winna być gwarantem odzyskania powierzonych środków finansowych klienta w przypadku ich utraty wskutek działania jej pracownika, a w przeciwnym razie zagrożone będzie poczucie bezpieczeństwa tychże środków i ryzyko nie możliwości ich odzyskania w przypadku zbyt krótkiego okresu dochodzenia takich roszczeń w trybie art. 442¹ § 1 k.c. Nie podał jednak - w ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania - argumentów świadczących, że w sprawie doszło do naruszenia określonych przepisów prawa, wraz z wykazaniem, że naruszenie takie miało charakter kwalifikowany, widoczny *prima facie*, bez potrzeby dokonywania głębszej analizy oraz wykazania, iż naruszenie to prowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia. Nie jest natomiast rolą Sądu Najwyższego samodzielne poszukiwanie w treści skargi kasacyjnej argumentów przemawiających za występowaniem w sprawie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.

8. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3, art. 99 w związku z art. 391 § 1, art. 398²¹ k.p.c. oraz w związku z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

